

Alle kommer med båt

For å komme til Skålvær er man nødt til å bruke båt. Stedet blir hyppig brukt som sted til strandhogg, både for enkeltpersoner i småbåter, og større båter med hundretalls mennesker. Området er svært godt egnet for padlere og roere. Hurtigbåtkaien er fritt tilgjengelig og i god stand. Under en del av kaien er det bygget plattform for mindre båter. Eneste krav er at kaien må være ledig ved anløp av hurtigbåt. Anløpstidene vil til en hver tid være oppslått på kaihuset. På denne kaia er det strømuttak med 16 og 32 A. For privatbåter og mindre skyssbåter er den ganske nye flytebrygga mest passende for ilandstigning. Opplysninger om bruk og betaling er oppslått ved landgangen.

Det går for tiden (2019) rutebåt de fleste dager i tiden 1. mai til 31. august. Resten av året fredag og søndag. Opplysning om rutene finnes på 177nordland.no. Se hurtigbåtruter, rute 18-172.

Mest kjente skyssbåtfirmaer i området er Lovund-skyss AS og Vega skyssbåter AS.

Besøk på øya

Skoleklasser har flere ganger brukt Skålvær til overnattingstur. Dette skjer på skikkelig speidervis. Andre grupper kommer helst på noen timers dagsbesøk. Det anbefales i alle tilfelle å kontakte Skålvær velforening for samarbeid og tilrettelegging. Det finnes for tiden ikke utleiehus eller hytter for overnatting, men noen av huseierne kan ta i mot en gjest eller to på forespørsel.

Toalett (handicap og stellebord) finnes i kaiområdet. Utedo finnes ved kirken og ved teltplassen i skogen. Se kart på hurtigbåtkaien. Beskrivelse av turstien finnes også på www.turkarthelgeland.no. Grupper som ønsker å besøke øya, har mulighet for omvisning, med kaffe og vafler på bestilling. Det kan ikke alltid garanteres, men ta kontakt i god tid, så skal vi se hva som er mulig. I den grad rette personer er til stede, vil velforeningen bistå med råd og praktisk hjelp.

På vestre del av øya er det sauebeite. Hold grinder lukket, og ikke skrem dyrene unødig. Hunder skal alltid holdes i bånd. Bruk av åpen ild må ikke under noen omstendighet skje i kaiområdene. Vær svært forsiktig også ellers.

Tilbake til 1890-årene

Det finnes en svært detaljert digital modell av Skålvær slik det var i 1890-årene. Modellen og en filmutgave finnes tilgjengelig på Alstahaug kommunes nettside og på Skålvær velforenings nettside. Historiker Kåre Hansen har også skrevet en bok om Skålværs utvikling gjennom tidene. Denne er desverre utsolgt.

Denne brosjyre er utgitt sommeren 2019. Trykk: Trykk & Reklame, Helgelands Blad • Bilder: Arnt J. Johansen og Gunhild Falch.

Velkommen til Skålvær

Kontaktinformasjon
Nettside: www.skålværvel.no
Tlf.: Leder i velforeningen 906 09 962
Guiding og historikk 481 68 611

Alstahaug
kommune

Skålvær velforening

Et besøk verd

I nesten 300 år var Skålvær et av de viktigste handelsstedene på Helgelandskysten. Selv om dette nå er historie, finnes det tydelige spor etter storhetstiden på 1800-tallet. Det meste av øya er statlig sikret friluftsområde med tilrettelagt kultur- og natursti med plakater, der en kan lese seg gjennom øyas historie. Det gamle gårdsområdet blir delvis stelt som kulturlandskap.

I utmarka har det vært sauebeite i mange år. Øya er kjent for et stort mangfold av planter som trives på kalksteinsgrunn. Det har vært drevet forskning på virkning av beite, og av planteforekomstenes utvikling fra år til år.

Hovedgården drev med melkekyr til 1959. Skålvær fikk strøm høsten 1963. Det siste småbruk var i drift til 1974. Butikken ble nedlagt for godt i 1969.

Postkontoret ble nedlagt i 1984, og da var også siste rest av hovedhuset for lengst borte. I dag er det ingen fastboende, men 15 hus og hytter er i bruk, noen av dem også om vinteren. Skålvær besøkes av flere hundre båtfolk hvert år. Denne trafikken fikk et oppsving etter at flytebrygge kom på plass. Skålvær har stadig besøk av kajakkpadlere, ofte i grupper.

Hagen, en møteplass

Bare hundre meter fra hurtigbåtkaien kommer man til restene etter den gamle herskaphagen. I handelsstedets velmaktsdager var Skålværhagen viden kjent for sin prakt. Mange tok den gang turen til Skålvær for å nyte synet og duften av det som for mange var fremmede vekster.

De viktigste gjestene ble ofte innbudt i gårdseierens lysthus, mens folk flest måtte holde seg på utsiden av gjerdet. I våre dager benyttes Hagen som møtested ved enkelte arrangementer, for grupper på tur, og for tilfeldig besøkende som bare søker fred og ro. Noen store ask og lønnetrær har overlevd nedgangstidene, og danner i dag en frodig ramme for grønne utflukter. Her er godt med bord og benker, grillplass med bålpanne og tørr ved. Det er fri adgang for alle i likhet med mesteparten av øya for øvrig. I samme område står en vel 100 år gammel butikkbygning. Den er midlertidig reddet av en privat gruppe, men framtida er usikker.

Natur- og kulturstien

Den gamle hovedveien på øya fortsetter fra Hagen mot kirken, med en avstikker til kirkegården. Ved kirken er det en avstikker til øyas høyeste punkt, Hundtuva. Utsikten er flott, til tross for at man bare er 14 meter over havet. Her er også øyas Tell-tur punkt. Fra grinda nedenfor kirken går stien videre gjennom utmarka. Også her er det plakater som forteller om virksomhet i tidligere tider. Granskog på kommunal grunn er hugget, og landskapet vil bære preg av det en tid framover. Men etter en kort spasertur mellom stubbene kommer man til den gamle løvtreskogen, og senere til åpent landskap mot vest. Fra den gamle isdammen blir det samme vei tilbake.

Kirken, landemerke og møtested

Kirken som ble innviet i 1889 står høyt og fritt, og er synlig på langt hold. Tradisjonelt var kirkesøndagene den beste anledningen til å møte folk fra andre øyer. Her ble det utvekslet nytt av forskjellig art. Til tider var det også vanlig å åpne butikken etter gudstjenesten, slik at folk fikk handle når de likevel var på stedet. Skålvær var et levende sentrum for en hel del beboende øyer i området.

Litt nedenfor kirken ligger en nedlagt kirkegård med navnelister over de som ligger begravet der.

I dag brukes kirken til et par gudstjenester om sommeren. På disse dagene blir det vanligvis satt opp båtskyss fra Sandnessjøen og eventuelt andre steder. Skålvær velforening pleier å sørge for salg av kaffe, vafler, brus og pølser i Hagen. Tidspunkt og opplegg vil variere fra år til år, og vil derfor bli annonsert i lokalavisene.

Offentlig støtte

Takket være Skålværs status som Statlig sikret friluftsområde og en del av Utvalgte kulturlandskap i landbruket, er en rekke fine tiltak gjennomført med økonomisk støtte fra Fylkesmannen i Nordland og Nordland fylkeskommune.

